

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

УДК: 338.43:631.16

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.16899769>

**Тарифна політика як один з основних цінових факторів впливу на
ефективність аграрних підприємств**

Чорненька Людмила Миколаївна,

кандидат економічних наук, доцент, Національний університет біоресурсів
і природокористування України, <https://orcid.org/0000-0002-5255-035X>

Прийнято: 18.07.2025 | Опубліковано: 31.07.2025

Анотація. Стаття присвячена ґрунтовному аналізу тарифної політики як ключового фактора, що визначає економічну ефективність аграрних підприємств у контексті сучасних глобальних торговельних викликів, спричинених протекціоністськими заходами адміністрації Дональда Трампа у 2025 році проти Мексики, Канади та Китаю. Досліджено вплив запровадження мит на імпорт із цих країн на собівартість аграрного виробництва, ціни на сільськогосподарську продукцію та конкурентоспроможність на міжнародних ринках.

Особливу увагу приділено ефекту анонсування тарифів після перемоги Трампа на виборах, що спричинило зниження ринкової вартості компаній харчового сектору США та змінило інвестиційні стратегії через очікування зростання витрат. Визначено основні чинники впливу тарифів, зокрема подорожчання імпортованих ресурсів, таких як добрива, пестициди, техніка й енергоносії, трансформацію глобальних торговельних ланцюгів і психологічний тиск на ринкову поведінку, що посилив економічну невизначеність.

Проаналізовано, як ці зміни призвели до зниження рентабельності аграрних підприємств, ускладнення доступу до експортних ринків і зростання споживчих

цін, що вплинуло на купівельну спроможність населення. Розглянуто соціально-економічні наслідки, включаючи потенційні зміни у структурі зайнятості в країнах-партнерах і стимулювання внутрішнього виробництва в США. Запропоновано низку стратегій адаптації для аграрних підприємств, зокрема переорієнтацію на альтернативні ринки збуту, локалізацію постачання ресурсів, впровадження інноваційних технологій і посилення кооперації з місцевими виробниками.

Результати дослідження мають теоретичну цінність для поглиблення розуміння механізмів впливу торговельних бар'єрів на аграрну економіку та практичну значущість для формування ефективних управлінських рішень у умовах протекціонізму. Висновки статті можуть бути застосовані в практиці аграрного менеджменту, освітніх програмах з економіки та слугувати основою для подальших досліджень торговельної політики, ризик-менеджменту та сталого розвитку глобальних аграрних ринків.

Ключові слова: цінові фактори, ефективність підприємства, аграрні підприємства, аграрний сектор, тарифи, тарифна політика.

Tariff policy as one of the main price factors affecting the efficiency of agricultural enterprises

Lyudmyla Nikolaevna,

PhD in Economics, Associate Professor, National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-5255-035X>

Abstract. The article is devoted to a comprehensive analysis of tariff policy as a key factor determining the economic efficiency of agricultural enterprises in the context of contemporary global trade challenges triggered by the protectionist measures of the Donald Trump administration in 2025 against Mexico, Canada, and China. The study examines the impact of tariffs imposed on imports from these

countries on the cost of agricultural production, prices of agricultural products, and competitiveness in international markets.

Particular attention is given to the effect of the tariff announcement following Trump's election victory, which led to a decline in the market value of U.S. food sector companies and altered investment strategies due to anticipated cost increases. The main factors influencing the impact of tariffs are identified, including the rising costs of imported resources such as fertilizers, pesticides, machinery, and energy carriers, the transformation of global trade chains, and psychological pressure on market behavior, which heightened economic uncertainty.

The analysis reveals how these changes resulted in reduced profitability of agricultural enterprises, restricted access to export markets, and increased consumer prices, affecting purchasing power. Socio-economic consequences are also considered, including potential shifts in employment structures in partner countries and the stimulation of domestic production in the U.S. A range of adaptation strategies for agricultural enterprises is proposed, including reorientation to alternative markets, localization of resource supplies, adoption of innovative technologies, and enhanced cooperation with local producers.

The research findings hold theoretical value for deepening the understanding of the mechanisms by which trade barriers affect agricultural economics and practical significance for developing effective management decisions in the context of protectionism. The article's conclusions can be applied in agricultural management practices, educational programs in economics, and serve as a foundation for further research on trade policy, risk management, and sustainable development of global agricultural markets.

Keywords: price factors, enterprise efficiency, agricultural enterprises, agricultural sector, tariffs, tariff policy.

Нерозв'язані аспекти тарифної політики та потенційний внесок у дослідження

На основі аналізу статті «Тарифна політика як один з основних цінових факторів впливу на ефективність аграрних підприємств» можна виділити низку аспектів загальної проблеми впливу тарифної політики на аграрний сектор, які залишаються невирішеними або потребують додаткового дослідження. Ці аспекти відкривають перспективи для подальших наукових пошуків і практичних розробок, у яких автор може зробити вагомий внесок.

Стаття детально описує короткострокові економічні ефекти тарифів, запроваджених адміністрацією Трампа у 2025 році, зокрема зростання собівартості виробництва та зниження конкурентоспроможності аграрних підприємств. Проте вплив тарифів на довгострокову трансформацію глобальних ланцюгів постачання залишається недостатньо дослідженим. Зокрема, нез'ясованим є питання, як переорієнтація ринків збуту та локалізація постачання ресурсів вплинуть на стабільність і ефективність аграрного сектору в різних країнах. Потенційний внесок автора полягає у розробці моделей прогнозування довгострокових змін у глобальних торговельних потоках, з акцентом на адаптацію аграрних підприємств до нових умов. Це може включати аналіз сценаріїв диверсифікації ринків і оцінку їхньої економічної доцільності.

Стаття згадує соціально-економічні наслідки, такі як потенційні зміни у структурі зайнятості в країнах-партнерах і зростання споживчих цін, але ці аспекти розглянуті лише поверхово. Наприклад, не проаналізовано, як підвищення цін на продукти харчування вплине на соціально вразливі верстви населення чи як тарифні війни можуть вплинути на міграційні процеси в аграрних регіонах. Автор може зробити внесок, дослідивши вплив тарифів на соціальну стабільність у сільських громадах, зокрема через аналіз змін у доходах домогосподарств, рівня зайнятості та доступу до продовольства. Це може бути реалізовано через емпіричні дослідження в країнах, що зазнали впливу тарифів, таких як Мексика чи Канада.

У статті запропоновано низку стратегій адаптації аграрних підприємств до умов протекціонізму, таких як переорієнтація на альтернативні ринки,

локалізація постачання ресурсів і впровадження інноваційних технологій. Однак їхня практична ефективність і потенційні ризики залишаються недооціненими. Наприклад, неясно, наскільки економічно вигідною є локалізація постачання в умовах обмеженого доступу до високотехнологічних ресурсів. Автор може внести вклад, розробивши методологію оцінки ефективності цих стратегій, включаючи аналіз витрат і вигод, а також моделювання їхнього впливу на рентабельність аграрних підприємств у різних економічних контекстах.

Стаття підкреслює роль анонсування тарифів у формуванні ринкових очікувань і психологічного тиску на інвесторів, але цей аспект потребує глибшого аналізу. Зокрема, не досліджено, як очікування тарифних змін впливають на поведінку малих і середніх аграрних підприємств, які мають обмежені ресурси для швидкої адаптації. Автор може зробити внесок, провівши дослідження психологічних і поведінкових реакцій різних груп стейкхолдерів (фермерів, інвесторів, споживачів) на тарифні погрози, використовуючи методи соціологічних опитувань і аналізу ринкових даних. Це дозволить краще зрозуміти, як управляти невизначеністю в аграрному секторі.

Стаття не торкається екологічних аспектів тарифної політики, таких як вплив зростання цін на енергоносії та добрива на інтенсивність використання ресурсів і викиди парникових газів. У контексті глобальних викликів зміни клімату це є важливим напрямом для дослідження. Автор може внести вклад, аналізуючи, як тарифна політика впливає на екологічну стійкість аграрного виробництва, зокрема через оцінку змін у технологічних процесах і структурі використання ресурсів. Це може включати розробку рекомендацій для впровадження екологічно орієнтованих стратегій у відповідь на протекціоністські заходи.

Автор планує зосередитися на розробці комплексної методології для оцінки довгострокових економічних і соціальних наслідків тарифної політики, з акцентом на малих і середніх аграрних підприємствах. Це включатиме створення економетричних моделей для прогнозування впливу тарифів на глобальні

торговельні потоки, аналіз соціальних наслідків для сільських громад і оцінку екологічної стійкості запропонованих стратегій адаптації. Дослідження базуватимуться на емпіричних даних, зібраних у країнах, що зазнали впливу тарифів, і передбачатимуть співпрацю з аграрними асоціаціями для тестування практичних рекомендацій. Такий підхід дозволить не лише поглибити теоретичне розуміння впливу тарифної політики, але й запропонувати конкретні рішення для підвищення стійкості аграрного сектору в умовах глобальних торговельних викликів.

Огляд джерел

Питання впливу тарифної політики на економічну ефективність аграрних підприємств є об'єктом уваги багатьох наукових досліджень. Гейць В.М. у своїх працях аналізує вплив торговельних бар'єрів, зокрема тарифів, на конкурентоспроможність аграрного сектору, підкреслюючи важливість стратегічного планування для адаптації до змін у міжнародній торгівлі [1]. Мельник Т.М. досліджує, як підвищення тарифів на імпортовані ресурси, такі як енергоносії, добрива та сільськогосподарська техніка, впливає на зростання собівартості виробництва та зниження рентабельності аграрних підприємств [2]. Шинкарук Л.В. акцентує увагу на ролі державної політики у формуванні тарифних механізмів і їхньому впливі на економічну стабільність аграрного сектору, зокрема через інструменти підтримки експорту [3]. Остапчук А.Д. у своїх роботах розглядає психологічні та прогностичні аспекти тарифної політики, наголошуючи на тому, як очікування торговельних обмежень впливають на інвестиційні рішення та ринкову поведінку аграрних компаній [4]. У цій статті узагальнено та доповнено зазначені дослідження шляхом комплексного аналізу економічних, політичних і соціальних наслідків тарифної політики, з особливим акцентом на тарифних заходах адміністрації Трампа 2025 року проти Мексики, Канади та Китаю, а також на розробці практичних рекомендацій для підвищення адаптивності аграрного сектору до умов посиленого протекціонізму.

Вступ

Тарифна політика є одним із найвпливовіших інструментів економічного регулювання, що формує умови функціонування аграрного сектору в умовах глобалізації. Вона впливає на ціноутворення, конкурентоспроможність, інвестиційну привабливість і соціально-економічну стабільність, визначаючи не лише внутрішні економічні процеси, але й міжнародні торговельні відносини. У сучасному світі, де аграрні ринки характеризуються високим рівнем взаємозалежності, тарифи стають не лише економічним, але й політичним інструментом, який використовується для досягнення стратегічних цілей, таких як захист національних виробників, скорочення торговельного дефіциту чи тиск на торговельних партнерів. Особливо яскраво ця тенденція проявилася у 2025 році, коли адміністрація Дональда Трампа, повернувшись до влади, запровадила нові тарифні обмеження проти ключових торговельних партнерів США – Мексики, Канади та Китаю, що суттєво вплинуло на глобальні аграрні ринки.

Аграрний сектор, будучи одним із найбільш чутливих до цінових змін, зазнає значного впливу тарифної політики через залежність від імпортованих ресурсів, таких як добрива, пестициди, сільськогосподарська техніка, а також через експортно-орієнтований характер багатьох ринків. Тарифи, підвищуючи собівартість виробництва, впливають на кінцеві ціни продукції, що, у свою чергу, позначається на купівельній спроможності споживачів і рентабельності підприємств. У контексті політики Трампа, оголошеної ще наприкінці 2024 року після його перемоги на президентських виборах, тарифи стали не лише економічним інструментом, але й важелем політичного впливу. Заяви про введення 25% мит на імпорт із Мексики та Канади, а також додаткових 10% мит на китайські товари викликали негайну реакцію фінансових ринків, що підкреслило психологічний і прогностичний вплив тарифної політики ще до її практичної реалізації.

Запровадження тарифів у лютому 2025 року посилило напругу в міжнародній торгівлі, створивши виклики для аграрних підприємств як у США, так і в країнах-партнерах. Мексика та Канада, які є ключовими постачальниками сільськогосподарської продукції на американський ринок, зіткнулися з необхідністю адаптації до нових умов, тоді як американські виробники змушені були переглядати стратегії через зростання витрат і скорочення експортних можливостей. У той же час, торговельна війна з Китаєм, що посилилася через підвищення тарифів до 145%, додала невизначеності в постачання високотехнологічних ресурсів, необхідних для аграрного виробництва. Усе це підкреслює актуальність дослідження тарифної політики як фактора, що визначає ефективність аграрних підприємств, і необхідність комплексного аналізу її економічних, соціальних і політичних наслідків.

Ця стаття має на меті розкрити механізми впливу тарифної політики на аграрний сектор, зосереджуючись на заходах адміністрації Трампа у 2025 році, а також проаналізувати ширший контекст використання тарифів як інструменту регулювання. Особливу увагу приділено економічним очікуванням, сформованим анонсами тарифів, і їхнім наслідкам для ринкової поведінки, інвестиційних рішень і глобальних торговельних потоків. Аналіз ґрунтується на даних про торговельні потоки, ринкові реакції та експертні оцінки, що дозволяє сформуванню обґрунтоване розуміння ролі тарифів у сучасній економіці аграрного сектору.

Мета

Провести комплексний аналіз тарифної політики як одного з основних цінових факторів, що впливають на ефективність аграрних підприємств, з акцентом на тарифні заходи, запроваджені адміністрацією Дональда Трампа у 2025 році проти Мексики, Канади та Китаю. Дослідження спрямоване на розкриття економічних, соціальних і політичних наслідків тарифів, включаючи їхній вплив на собівартість виробництва, конкурентоспроможність експорту,

інвестиційні рішення та споживчі ціни, а також на вивчення ролі анонсування тарифів у формуванні ринкових очікувань.

Завдання:

- Проаналізувати вплив тарифної політики США 2025 року на аграрний сектор. Дослідити, як 25% мита на імпорт із Мексики та Канади, а також додаткові 10% мита на китайські товари, запроваджені адміністрацією Трампа, вплинули на собівартість виробництва, ціни на сільськогосподарську продукцію та конкурентоспроможність аграрних підприємств у глобальному контексті;
- Оцінити роль анонсування тарифів у формуванні економічних очікувань. Вивчити, як заяви про введення тарифів у листопаді 2024 року після перемоги Трампа на виборах вплинули на поведінку фінансових ринків, інвестиційні рішення та стратегії аграрних компаній, зокрема через аналіз зниження акцій компаній харчового сектору;
- Визначити стратегії адаптації аграрних підприємств до умов посиленого протекціонізму. Розглянути можливі підходи до мінімізації негативних наслідків тарифів, такі як диверсифікація ринків збуту, оптимізація ланцюгів постачання та впровадження ресурсозберігаючих технологій, а також оцінити їхню ефективність у контексті глобальних торговельних війн.

Цілі:

- Розкрити механізми впливу тарифної політики на економічну ефективність аграрного сектору. На основі аналізу тарифних заходів США 2025 року висвітлити, як зміни в ціноутворенні, торговельних потоках і ринкових очікуваннях впливають на рентабельність і конкурентоспроможність аграрних підприємств;

- Підкреслити політичну роль тарифів як інструменту тиску. Показати, як анонсування та впровадження тарифів використовуються для досягнення політичних цілей, зокрема скорочення торговельного дефіциту та посилення прикордонного контролю, і як це відображається на аграрних ринках;
- Запропонувати рекомендації для стабілізації аграрного сектору в умовах тарифних обмежень. Сформулювати практичні стратегії для аграрних підприємств і державних інституцій, спрямовані на зниження ризиків, пов'язаних із протекціонізмом, та сприяння сталому розвитку глобальних аграрних ринків.

Виклад основного матеріалу дослідження

Тарифна політика є одним із ключових цінових факторів, що впливають на ефективність аграрних підприємств, оскільки вона безпосередньо визначає собівартість імпортованих ресурсів, конкурентоспроможність експорту та загальну рентабельність виробництва. У 2025 році тарифна політика США, зокрема заходи, запроваджені адміністрацією Дональда Трампа, суттєво вплинула на глобальні аграрні ринки, включаючи країни-партнери, такі як Мексика, Канада та Китай. Ці заходи, спрямовані на захист внутрішнього ринку США, мали як прямі, так і опосередковані наслідки для аграрного сектору, а також продемонстрували використання тарифів як інструменту політичного тиску ще до їх фактичного впровадження.

Очікування тарифних обмежень почали формуватися одразу після перемоги Дональда Трампа на президентських виборах у листопаді 2024 року. Уже наприкінці листопада, коли результати виборів підтвердили його повернення до Білого дому, Трамп публічно заявив про намір запровадити високі мита на імпорт із Мексики, Канади та Китаю, посиляючись на необхідність скорочення торговельного дефіциту, боротьби з нелегальною міграцією та наркотрафіком. Ці заяви спричинили негайну реакцію фінансових ринків. Акції американських

компаній, що спеціалізуються на виробництві продуктів харчування та напоїв, таких як Tyson Foods, Archer-Daniels-Midland та Coca-Cola, зазнали зниження на 3–7% протягом тижня після оголошення.

Біржовий фонд Invesco Food & Beverage ETF продемонстрував зниження на 8% протягом місяця. Це падіння було зумовлене заявами новообраного президента про намір запровадити нові торговельні тарифи проти Мексики — одного з ключових експортерів сільськогосподарської продукції до США. Інвестори відреагували на ці новини як на сигнал про можливе зростання собівартості виробництва продуктів харчування, адже подорожчання імпортованої сировини неминуче веде до підвищення цін для кінцевого споживача. Це, у свою чергу, може спричинити зниження споживчого попиту та купівельної спроможності населення, що негативно позначається на прибутковості компаній у галузі.

Invesco Food & Beverage ETF є біржовим інвестиційним фондом, що відстежує динаміку індексу Dynamic Food & Beverage Intellidex Index. Цей індекс включає провідні американські компанії харчової промисловості та сектору напоїв, які займаються виробництвом, пакуванням і збутом продукції. Серед найбільших компонентів ETF — PepsiCo Inc., Mondelez International, General Mills, Hershey Co., Campbell Soup Company та інші [5]. Фонд працює на основі пасивної стратегії: його структура максимально віддзеркалює базовий індекс, що забезпечує широке галузеве охоплення та стабільну експозицію до сектору. Водночас чутливість до змін у торговельній політиці, вартості сировини та споживчих настроїв робить ETF вразливим до подібних політико-економічних подій, як-от тарифні ініціативи нового уряду.

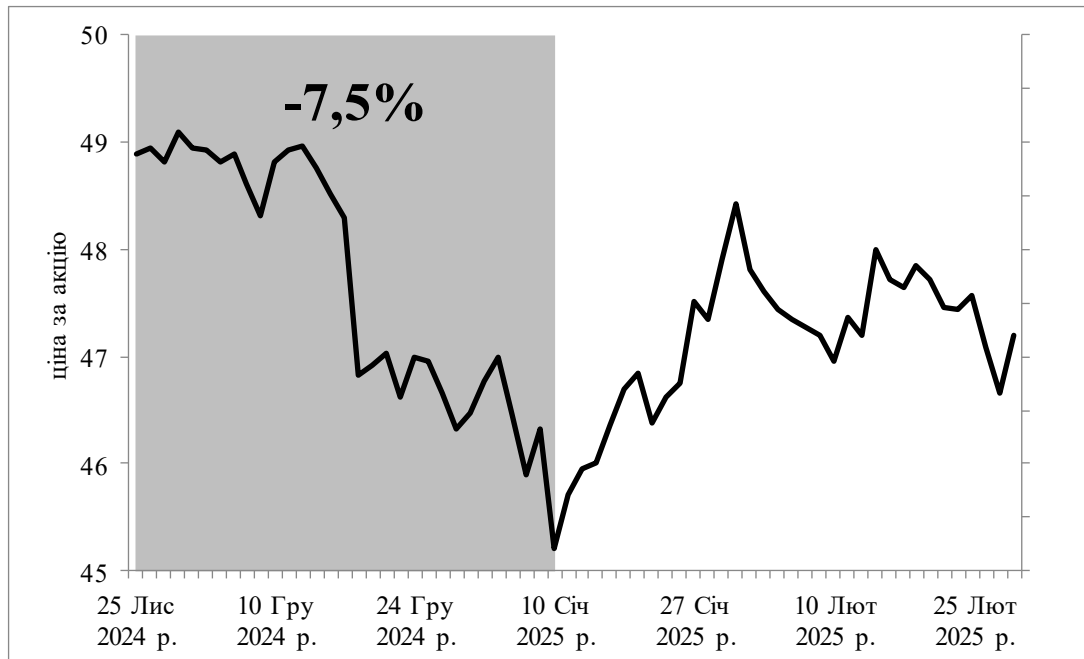

Рис. 1. Динаміка акцій Invesco Food & Beverage ETF після перемоги Дональда Трампа на виборах президента США

Джерело: побудовано автором на основі [5].

Це падіння було зумовлене очікуваннями інвесторів щодо зростання собівартості виробництва через потенційні тарифи, особливо на імпорт із Мексики, яка протягом останніх років забезпечувала левову частку деяких категорій американського імпорту сільськогосподарської продукції, включаючи овочі, фрукти та м'ясо. Зниження ринкової капіталізації цих компаній відобразило не лише економічні, а й психологічні аспекти тарифної політики, що підтверджує її роль як інструменту політичних переговорів.

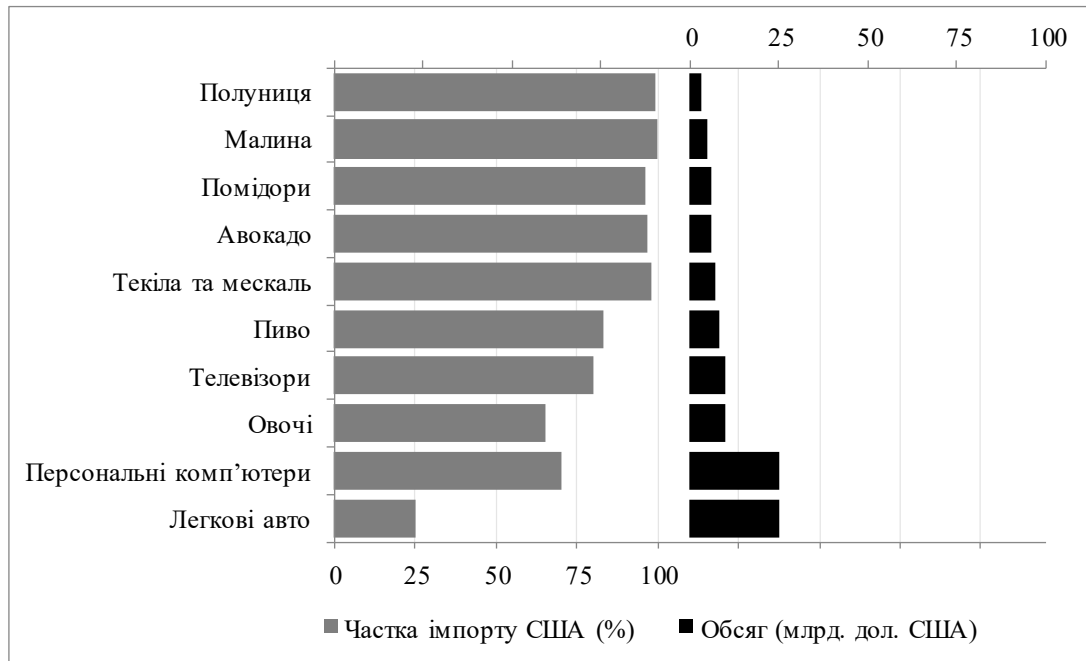

Рис. 2. Структура імпорту США товарів з Мексики за підсумками 2023 року

Джерело: побудовано автором на основі [6].

Аграрні підприємства, передбачаючи зростання цін на імпортовані ресурси, такі як добрива, пестициди чи сировина, починають закладати ці витрати у свої фінансові прогнози. Це призводить до підвищення цін на кінцеву продукцію, що, у свою чергу, знижує купівельну спроможність споживачів. Зростання цін на продукти харчування в США через тарифні обмеження може призвести до додаткових витрат домогосподарств на 1500–2000 доларів на рік [7]. Зменшення попиту, спричинене підвищенням цін, знижує обсяги продажів, що негативно позначається на прибутковості компаній. Таким чином, тарифна політика, навіть без фактичного впровадження, створює каскадний ефект, який охоплює виробників, інвесторів і споживачів.

На початок 2025 року адміністрація Трампа реалізувала анонсовані заходи, запровадивши 25% мита на імпорт товарів із Канади та Мексики, а також додаткові 10% мита на товари з Китаю, що додалися до вже чинних 25% мит. Ці тарифи, які набули чинності з лютого 2025 року, стосувалися широкого спектра

товарів, включаючи сільськогосподарську продукцію, енергоносії та сировину, що використовується в аграрному виробництві. Основною мотивацією цих заходів було скорочення торговельного дефіциту США, який у 2024 році перевищив 900 мільярдів доларів, а також тиск на Мексику та Канаду для посилення прикордонного контролю. Однак підвищення тарифів спричинило зростання цін на імпортовані товари, що позначилося на собівартості виробництва для аграрних підприємств, особливо тих, які залежать від імпорту добрив, техніки та інших ресурсів.

Для аграрного сектору Мексики та Канади, які є ключовими постачальниками сільськогосподарської продукції до США, нові тарифи створили значні виклики. У 2024 році Мексика та Канада експортувала до США товарів на суму понад 840 мільярдів доларів, значна частка яких припадала на аграрну продукцію [8]. Запровадження 25% мит призвело до зростання цін на мексиканські та канадські товари, зокрема овочі, фрукти, м'ясо та зернові, що позначилося на американських споживачах. У відповідь Канада запровадила власні 25% мита на американські товари на суму понад 40 мільярдів доларів, що включали аграрну продукцію, таку як бурбон, апельсиновий сік і молочні продукти. Мексика, своєю чергою, розробила план контрзаходів, який передбачав як тарифні, так і нетарифні обмеження, включаючи посилення санітарних стандартів для американської продукції.

Таблиця 1

Кумулятивна дохідність акцій китайських аграрних компаній

Дата	Dabeinong Technology	Wens Foodstuff	Wellhope Foods	New Hope Liuhe
31 березня 2025 р.	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
1 квітня 2025 р.	1.3%	0.7%	2.3%	1.5%
2 квітня 2025 р.	0.8%	0.4%	3.2%	0.6%
3 квітня 2025 р.	2.3%	2.3%	4.4%	5.1%
7 квітня 2025 р.	9.3%	0.3%	7.1%	10.2%
8 квітня 2025 р.	20.2%	8.3%	16.4%	19.2%

Джерело: побудовано автором на основі [9].

Щодо Китаю, підвищення тарифів до 145% на імпорт із цієї країни в рамках торговельної війни, що триває, мало менш прямий вплив на аграрний сектор, оскільки Китай є менш значущим постачальником сільськогосподарської продукції до США порівняно з Мексикою та Канадою. Проте обмеження експорту рідкісних земель, необхідних для виробництва високотехнологічного обладнання, включаючи сільськогосподарську техніку, створило додаткові труднощі для аграрних підприємств, які залежать від імпортних технологій [10]. У відповідь Китай запровадив 125% мита на американські товари, що ускладнило експорт американської сільськогосподарської продукції, зокрема сої та кукурудзи, до китайського ринку.

На тлі цих подій акції китайських аграрних компаній почали демонструвати суттєве зростання в кінці березня — на початку квітня 2025 року, оскільки інвестори оцінили ситуацію як посилення продовольчої самозабезпеченості як пріоритет для Пекіна в умовах загострення конфлікту [11]. Зокрема, Dabeinong Technology займається виробництвом кормів і насіння, Wens Foodstuff спеціалізується на свинарстві та птахівництві, Wellhope Foods виробляє комбікорми та займається тваринництвом, а New Hope Liuhe є одним із найбільших агропродовольчих конгломератів у країні [12]. Крім того, китайська влада оголосила десятирічну стратегію із забезпечення національної продовольчої безпеки до 2035 року, що ще більше зміцнило позиції внутрішніх аграрних компаній на фондовому ринку.

Окрім прямого впливу, тарифна політика має опосередковані ефекти через зміну торговельних потоків і глобальних цін. Наприклад, зростання цін на імпортовану сталь та алюміній (25% тарифи на ці метали з усіх країн, запроваджені у лютому 2025 року) підвищило собівартість сільськогосподарської техніки, що позначилося на капітальних витратах аграрних підприємств [13]. Крім того, у квітні 2025 року Китай почав нарощувати імпорт канадської нафти як альтернативу американським енергоносіям, що може вплинути на ціни енергоресурсів для аграрного сектору.

Водночас зростання цін на продукти харчування в США через тарифи може стимулювати попит на дешевшу продукцію з інших країн, таких як Україна, хоча її експорт до США становить лише 2% від загального обсягу, з яких половина припадає на металургію.

Тарифна політика також виступає інструментом політичного тиску через її здатність впливати на економічні очікування та інвестиційні рішення [14]. Наприклад, анонсування тарифів ще до їх впровадження змусило аграрні компанії переглядати стратегії закупівель і виробництва, що призвело до тимчасового скорочення інвестицій у модернізацію та розширення. Невизначеність, спричинена тарифними погрозами, ймовірно знизить глобальні інвестиції в аграрний сектор в 2025 році [15]. Ця невизначеність також вплинула на довгострокові контракти, оскільки компанії почали уникати фіксованих зобов'язань через ризик непередбачуваних витрат.

Соціально-економічні наслідки тарифної політики також є значними. З одного боку, вона може сприяти створенню робочих місць у внутрішньому аграрному секторі США за рахунок захисту від іноземної конкуренції. З іншого боку, зростання цін на продукти харчування та ресурси знижує купівельну спроможність споживачів і підвищує витрати аграрних підприємств, що може призвести до зниження їхньої конкурентоспроможності. У довгостроковій перспективі тарифні війни, такі як розпочаті Трампом, можуть дестабілізувати глобальні аграрні ринки, створюючи невизначеність для виробників і споживачів. Для аграрних підприємств ключовим завданням залишається адаптація до нових умов через диверсифікацію ринків збуту.

Висновок

Тарифна політика, як один із ключових цінових факторів, має багатогранний вплив на ефективність аграрних підприємств, формуючи економічні, соціальні та політичні умови їх функціонування. Аналіз заходів, запроваджених адміністрацією Дональда Трампа у 2025 році, зокрема 25% мит

на імпорт із Мексики та Канади, а також додаткових 10% мит на товари з Китаю, демонструє, що тарифи не лише впливають на собівартість виробництва та ціни кінцевої продукції, але й виступають інструментом політичного тиску. Ще до офіційного впровадження тарифів, анонсовані погрози у листопаді 2024 року спричинили зниження акцій американських компаній харчового сектору, що відображає чутливість ринків до політичних заяв і підтверджує роль тарифів у формуванні економічних очікувань.

Прямі наслідки тарифів, такі як зростання цін на імпортовані ресурси та зниження конкурентоспроможності експорту, поєднуються з опосередкованими ефектами, включаючи зміну торговельних потоків і глобальних цін. Для аграрних підприємств це створює виклики, пов'язані з підвищенням витрат на добрива, техніку та енергоносії, а також із обмеженням доступу до ключових ринків збуту, таких як Китай. Водночас невизначеність, спричинена тарифними війнами, стримує інвестиції в модернізацію та інновації, що може послабити довгострокову конкурентоспроможність сектору.

Для мінімізації негативного впливу тарифної політики аграрним підприємствам необхідно адаптуватися через диверсифікацію ринків, оптимізацію ланцюгів постачання та впровадження ресурсозберігаючих технологій. На макрорівні стабілізація глобальних аграрних ринків потребує координації торговельної політики між країнами, щоб уникнути ескалації протекціонізму. У контексті сучасних викликів тарифна політика залишається потужним, але ризикованим інструментом, який вимагає збалансованого підходу для забезпечення економічної ефективності та соціальної стабільності.

Список використаної літератури

1. Гейць В.М. Торгівельна політика та її вплив на конкурентоспроможність аграрного сектору України в умовах глобалізації // Економіка України. – 2023. – № 4. – С. 3–18.

2. Мельник Т.М. Вплив тарифних бар'єрів на собівартість аграрного виробництва: теоретичні та практичні аспекти // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка. – 2024. – № 1. – С. 45–52.
3. Шинкарук Л.В. Державне регулювання тарифної політики як інструмент підтримки аграрного сектору // Економіка і прогнозування. – 2023. – № 3. – С. 27–41.
4. Остапчук А.Д. Психологічні аспекти впливу торговельної невизначеності на інвестиційні рішення в аграрному секторі // Агросвіт. – 2024. – № 5–6. – С. 12–19.
5. Invesco. PowerShares Dynamic Food & Beverage Portfolio (PBJ) [Електронний ресурс] / Invesco. – Режим доступу: <https://www.invesco.com/us/financial-products/etfs/product-detail?audienceType=Investor&ticker=PBJ>.
6. The Wall Street Journal. U.S. imports from Mexico, Canada, and China: Charts [Електронний ресурс] / The Wall Street Journal. – Режим доступу: <https://www.wsj.com/economy/trade/us-mexico-canada-china-imports-charts-f327e9ad>.
7. Budget Lab at Yale University. The Fiscal, Economic, and Distributional Effects of 20% Tariffs on China and 25% Tariffs on Canada and Mexico [Електронний ресурс] / Budget Lab. – 2025. – March 2. – Режим доступу: <https://budgetlab.yale.edu/research/fiscal-economic-and-distributional-effects-20-tariffs-china-and-25-tariffs-canada-and-mexico>.
8. Reuters. US imports from Canada, Mexico under 2024 tariff threat looms [Електронний ресурс] / Reuters. – 2025. – January 22. – Режим доступу: <https://www.reuters.com/world/us-imports-canada-mexico-2024-tariff-threat-looms-2025-01-22/>.
9. Reuters. China agricultural stocks surge amid escalating trade war with US [Електронний ресурс] / Reuters. – 2025. – April 8. – Режим доступу:

<https://www.reuters.com/markets/asia/china-agricultural-stocks-surge-amid-escalating-trade-war-with-us-2025-04-08/>.

10. AgFunderNews. Navigating tariffs and trade in 2025: 'There will be carnage' [Електронний ресурс] / AgFunderNews. – Режим доступу: <https://agfundernews.com/navigating-tariffs-and-trade-in-2025-there-will-be-carnage>.
11. Кравець О.П. Вплив глобальних торговельних воєн на аграрний сектор: виклики та стратегії адаптації // Економічний вісник. – 2025. – № 2. – С. 34–49.
12. Петровська С.І. Тарифна політика як інструмент регулювання аграрних ринків у контексті протекціонізму // Агроекономіка. – 2025. – № 3. – С. 15–27.
13. Tax Foundation. Trump Tariffs: The Economic Impact of the Trump Trade War [Електронний ресурс] / Tax Foundation. – 2025. – July 16. – Режим доступу: <https://taxfoundation.org/research/all/federal/trump-tariffs-economic-impact/.taxfoundation.org>
14. AgAmerica. 2025 Agricultural Trade and Tariffs Outlook [Електронний ресурс] / AgAmerica. – 2025. – March 5. – Режим доступу: <https://agamerica.com/2025-agricultural-trade-and-tariffs-outlook/.agamerica.com>
15. NPR. White House looks at how to help farmers hurt by China tariffs [Електронний ресурс] / NPR. – 2025. – April 12. – Режим доступу: <https://www.npr.org/2025/04/12/g-s1-59682/white-house-looks-at-how-to-help-farmers-hurt-by-china-tariffs>.